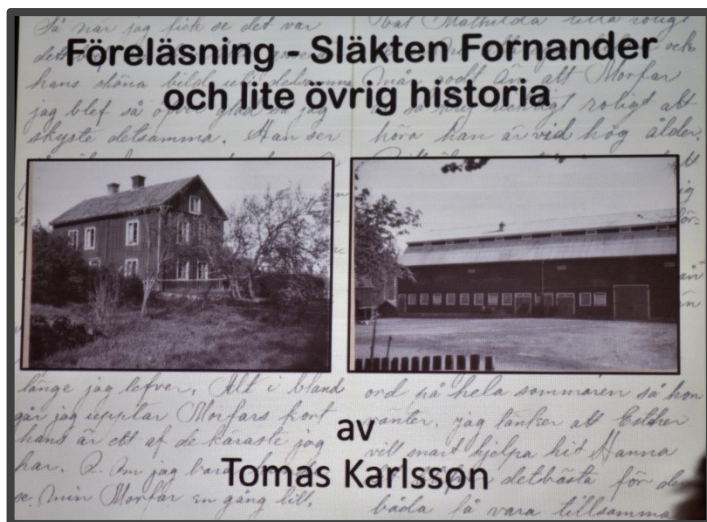

PLIF-mytt

ISSN 2002-9330

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Avslutning på torpvandring i Släthult

Interiör från Bagarstugan på Kvillegärde

Denna tidnings innehåll:

Slakten Fornander	sid. 2 - 3
Ordförande har ordet	sid. 4
Styrelse och tidplan	sid. 5
Gården Kvillegärde	sid. 6 - 8
Kallelse m m	sid. 8
Torpvandring	sid. 9 - 10
Boktips	sid. 10
Medlemmar m m	sid. 11

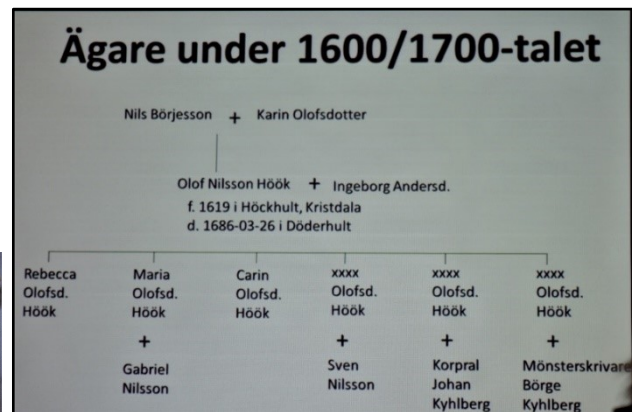
ÖFNEBOK, 1794.
Tryckt och Utlagd af SAMUEL NORRBYG.

Handwritten text on the bottom page:
1794
Sundhets för en Matia.
Handwritten text in the left margin: Sundhets för en Matia.

Under 1500-talets första hälft ägs Diwrhwllth (som det heter vid den tiden) av Gustav I Vasa av Vasaätten som var kung från 6 juni 1523 till 1560 då han dog. Vid Döderhults rättardöme 1526 innefattas Djurhult, Djupeträsk, Björnhult, Eckerhult m fl i Gustav I:s jord.

Ägareförhållandena skiftar sedan allt eftersom åren går.

Släkten Sabelsköld ägde dåvarande Djurhult under åren 1590-1663. Egendomen ägs först av **Carl Sabelsköld** och gick sedan vidare till **Jöns Sabelsköld** 1636, som ansökte om att få Bråhult m fl gårdar i Kristdala efter sin pensionering som löjtnant i Smålands kavalleri. Jöns var gift 1: gången med **Märta Stråle av Ekna** och 2:a äktenskapet ingicks med **Anna Catharina Stråle av Ekna**. Egendomen ägdes av Jöns Sabelsköld fram till 1596. Han pantsatte Djurhult 2 till **Olof Nilsson Höök**.

När kom då släkten Fornander in i bilden?

Johan Göran Fornander säljer Stora Hycklinge år 1770 och köper Djurhult no 2 (Djurhultsmåla) av Kuhlberg.

Det fanns 2 st hemman: Djurhult 1 o Djurhult 2.
Det sistnämnda även kallat Djurhultsmåla. Där
fanns även torpen **Löfhagen, Nydalen, Rom** och
Romsmåla.

Släkten Fornanders stamfader var **Andreas Olai** f. 2 februari 1648 i Förenäs, Gränna landsförsamling. Han var kyrkoherde i Nottebäck 1696-1710. Han tog först namnet **Grennensis** efter Grenna men bytte så småningom till **Fornander**, efter Förenäs.

Släkten har även förgreningar i USA. Under svältåren på tidigt 1800-tal såg sig många tvungna att utvandra för att få ett bättre liv och Amerika var i behov av arbetskraft.

Från Sverige utvandrade ca 1,5 miljoner. Med tiden kom en del tillbaka hem till Sverige, en del stannade och fick det ganska bra, Andra åter fick ett besvärligt liv då man inte lyckats så bra men heller inte ville återvända hem och erkänna sitt misslyckande.

Båtar avgick bl a via Göteborg och där lurade "lyxen" många inte kunde motstå i form av butikernas utbud som man aldrig tidigare hade sett. Tyvärr blev resultatet för en hel del att pengarna gick till konsumtion av åtråvärda varor och när det var dags för avresa fanns bara en tom plånbok kvar.

För dom som anlände till Amerika var första anhalten Castle Garden som är Amerikas första Immigrantcenter.

Många av de som utvandrade från Sverige bosatte sig i Minnesota som också kallas svenskbygden och där fortfarande många pratar svenska.

DÖDERHULTSVIK

Döderhultsvik ansökte om stadsprivilegier många gånger innan man 2 augusti 1854 fick det godkänt och blev en lydköping under Kalmar stad. Döderhultsvik var municipalsamhälle på 1840-talet fram till 1 maj 1856 då staden Oskarshamn bildades, dock inte utan krav. Man var tvungen att på egen bekostnad anskaffa **rådstuga, fängelse, våghus, mätarhus, tullkammare** och andra byggnader som skulle ligga i en stad. Staden skildes dessutom i judiciellt hänseende från Stranda härad, med egen rådhusrätt och magistrat. Oskarshamn bildades som en av få nya städer under 1800-talet och den sista enligt det gamla systemet med stadsprivilegier i Sverige.

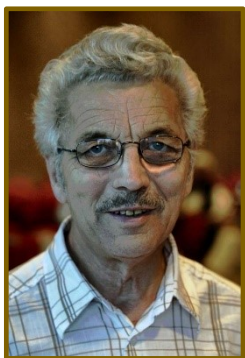
Det här är bara ett litet smakprov ur Tomas berättelse, med lite citat från föredraget.

Skvaltkvarn vid Smältesjön

Skvaltkvarn är en mindre vattenkvarn som användes för att mala säd mellan kvarnstenar, med horisontellt placerat vattenhjul

På 1600-talet fanns det 23 mjölkvarnar i socknen, alla var Skvaltkvarnar

Ordförande har ordet

Från och med den 25 maj 2018 gäller EU:s dataskyddsförordning, på engelska General Data Protection Regulation (GDPR), förordningen ersätter för svensk del Personuppgiftslagen (PUL).

Vi har fått lite regn i höst, med betoning på lite. Nu har det kommit vårväxter, som ormbunkar och vårbloomor, men även smultron- och jordgubbsplantorna har börjat blomma.

Det var många som var intresserade av den nya versionen av CD-1 vid släktforskar dagarna i Växjö den 1-2 september. Den nya versionen innehöll poster från 170 församlingar i Östergötland. Till den 15 september har vi sålt 75 st CD1, 32 st USB1, 56 st CD2, 32 st USB2, 21 st CD3, 21 st USB3, 10 st CD4 samt 10 st USB4.

Vi får tacka alla, som hjälpt till med registrering av poster, liksom Dis-Filbyter, Indiko Umeå Universitet samt NÅDD, Namn åt de döda i Sveriges Släktforskarförbund.

Vi önskar hjälp av medlemmar, som vill arbeta ideellt med registrering av nya församlingar i östra Götaland.

Det gäller som tidigare födda, vigda och döda, men även husförhörlängder samt in- och utflyttade.

Vi behöver även hjälp med överföring av excelfiler till sökbara filer i presentationsprogram 1 för födda, vigda och döda, men även kommande presentationsprogram 2, för in- och utflyttade samt husförhörlängder.

Vid föreningsmötet den 22 september hade Tomas Karlsson ett mycket uppskattat föredrag om släkten Fornander i Djurhultsmåla, Döderhult. Han berättade även om de delar av släkten som flyttat till olika delar av USA, bland annat till Hawaii.

I höst skulle vi ha börjat arbetet med registrering av mantalslängder 1640-1820. Det var för svårlästa uppgifter, så i onsdagsgruppen började vi i stället att registrera husförhörlängderna för Högsby. Tisdagsgruppen jobbar med in- och utflyttade i Kalmar stad och Frödinge.

Sam Blixt

**Nästa nummer av PLF-nytt
kommer ut 30/1 2019**

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2018

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Sam Blixt	ordförande, dataansvarig	0491 – 151 28	sam.blixt.34@gmail.com
Gunnar Håkansson	v. ordförande	0491 – 175 83	gunnarbshakansson@gmail.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 – 131 88	leif.rm@telia.com
Ulf Waltersson	redaktör	0490 – 720 68	ulf.waltersson@gmail.com
Edith Carlsson	styrelseledamot	0491 – 930 14	elga@telia.com
Anders Rotviker	kassör	0491 – 620 11	anders.rotviker@telia.com
Sven-Åke Fogelqvist	styrelseledamot. v. kassör	0491 – 154 93	fogelqvist.sven-ake@hotmail.se
Britt Maria Ekstrand	ansv. mailfrågor, datoransv. vice sekreterare ansv. för försälj. av CD & USB	070-825 02 21	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	072-339 11 01	b.dahleman@hotmail.com
Ingvar Andersson	suppleant	0491 – 183 59	ingvar.an@hotmail.se
Tomas Karlsson	suppleant	070-628 17 79	tomas@vicus.se
Anna-Stina Johansson	suppleant	073-831 71 44	anna-stina_johansson@telia.com
Vakant	valberedning		
Vakant	valberedning		
Vakant	valberedning		
Morgan Corneteg	hemsida och CD-skivor	0491 – 774 38	morgan.corneteg@telia.com

PLF-nytt, medlemstidning för person och lokalhistoriskt forskarcentrum i Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1 700 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller E-postadress: ulf.waltersson@gmail.com

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **info@plfoskarshamn.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt 128 utkommer den 30/1 2018.

I redaktionen: Ulf Waltersson (ansvarig utgivare).

Övriga styrelsemedlemmar deltar i det redaktionella arbetet.

TIDPLAN FÖR 2018					
År	Vecka	Dag	Tid	Verksamhet	Lokal
	43	24-okt		PLF-Nytt 127	
	45	07-nov	17.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	46	17-nov	14.00	Föreningsmöte	"-
	49	05-dec	17.00	Styrelsemöte	"-
	2	09-jan	17.00	Styrelsemöte	"-
2019	5	30-jan		PLF-Nytt 128	
	6	06-feb	17.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	7	16-feb	14.00	Årsmöte	"-

Gården Kvillegärde i Fliseryds socken

Kvillegärde gård hösten 1901. På verandan syns bl a Georg Engstrands morföräldrar, Otto och Matilda Johnsson. I främre raden längst till vänster står makarna Johnssons dotter Ellen med sin man CE Nilsson (Ingvar Kamprads morföräldrar). I mitten syns Ellens vitklädda systrar Agda och Judith (Georgs mor) och till höger om dem, brudparet Thekla och Helge Högstedt.

Gården Kvillegärde, kringfluten av Emåns kungsfåra och Kvillen, är känd åtminstone sedan femtonhundratalet. Mest bekant i nutid är den för att Svenska Ackumulatoraktiebolaget Jungner anlade sin första batterifabrik där. Fabriken är nedlagd och en stor och omfattande sanering påbörjades 1998. Resultatet av denna har blivit ett vackert strövområde.

Gården **Kvillegärde** ligger i sydöstra hörnet av en stor ö kringfluten av Emåns huvudfåra och Kvillen. Ön tycks inte ha fått något eget namn, men på densamma finns förutom gården Kvillegärde kända gårdar som **Pilö** (gamla prästgården), **Finsjö** och **Ön**, alla med ordet ö i namnet. Gården ligger i Fliseryds socken och Handbörds härad. Bland tidiga ägare till Kvillegärde finns Sture-ätten och Gustav Vasa på 1500-talet. Gården hörde då till Grönskogs rättardöme.

En rad ägare har sedan avlöst varandra fram till början av 1800-talet, då handelsman Sven Wickman i Mönsterås köpte gården. Sven Wickman var född i Döderhult 16/8 1760 och gift med Christina Sjöström född i Fliseryd 8/11 1768 (född i Fågelsjö men införd i Mönsterås födelsebok). Familjen Wickman bodde aldrig på Kvillegärde utan var bosatt i Mönsterås. Gården sköttes av anställd personal. Trots att Wickman aldrig bosatte sig i Fliseryd har han enligt en anteckning i husförhörlängden AI:4 för Fliseryd "på egen bekostnad låtit omarbeta Flis. Kyrkas Communionkalk med tillökning af Silfver".

Vid Sven Wickmans frånfälle 10/11 1840 blev hans änka ägare till gården. Hon tycks dock vid sin död 2/3 1845 ha vistats på Kvillegärde, där hon 23/1 samma år avbröt högra lårbenet.

Ny ägare prosten Fornander

Efter Christina Sjöströms död övergick gården i prosten Erland Fornanders, född i Döderhult 2/2 1790, ägo. Fornander var nämligen gift med en av handelsman Wickmans döttrar, Catharina Maria, född i Mönsterås 19/7 1793. Erland Fornander kom till Fliseryd 1837 som kyrkoherde från Bäckebo församling och bosatte sig på Pilö, som då var prästgård. 1845 utsågs han till prost. Inte heller Fornander bosatte sig på

Kvillegärde utan gården brukades av anställda rättare och gifta drängar.

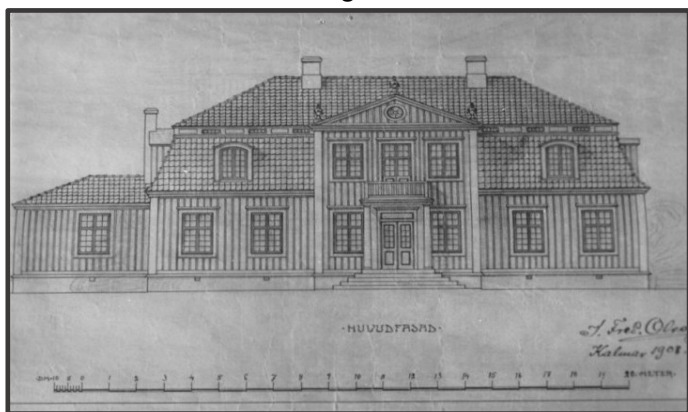
Paret Fornander fick fyra barn, två söner och två döttrar. I familjen fanns också två barn från Catharina Wickmans tidigare äktenskap, en son och en dotter.

Sonen Johan Ludvig Rosén blev en framgångsrik affärsman, skeppsredare och konsul i Mönsterås, som betydde mycket för köpingens utveckling, men det är en annan historia.

1866 blev Sven Erland Ferdinand Fornander, född 8/10 1829 i Bäckebo, prostens Fornanders äldste son, arrendator på Kvillegärde och sedermera blir han ägare. Han var gift med Maria Fredrika Löfgren, född 12/4 1833 i Döderhult och makarna fick fyra barn födda i Fliseryd. Sven Fornander dog 1/4 1885 och änkan flyttade till Kalmar 1891.

Gården såldes till hemmansägare Carl Otto Jonsson, född 29/2 1844 i Döderhult, som flyttade in från Döderhult 26/10 1886. Hans hustru var född i Misterhult 2/9 1854 och hette Mathilda Justina Svensdotter. Med i flytten kom två döttrar och en son, födda i Döderhult. I Fliseryd föddes ytterligare två döttrar. Äldsta dottern i familjen, Ellen Anna Teresia, född 9/6 1876, blev gift i Älmhult i Kronobergs län och mormor till den inte helt okände Ingvar Kamprad (Ikea), men det är också en annan historia.

Något tycks ha hänt på Kvillegärde, då det i en svårtydd anteckning i Fliseryds församlingsbok All:2 står en notering om mordbrand eller anstiftan till mordbrand, ett utslag 18/2 1905 av Stranda häradsrätt. Ytterligare information om händelsen har i skrivande stund inte kunnat finnas. Enligt M Tärnfors: "Historik över Fliseryds socken" brann ladugården på Kvillegärde under Otto Jonssons tid som ägare.

Ritning till Kvillegärde Herrgård

1907 sålde Jonsson gården till Gustaf Fredrik Johansson, född i Oskarshamn 10/2 1871 och Hugo Ewers, godsägare, Guö. Carl Otto Jonsson flyttade med sin familj till Åby 8, Gustafsborg 1. Han dog 17/11 1919 på Eksjö lasarett. Hustrun levde till 28/2 1940, bosatt på Åby 8.

Patron Gustaf

Gustaf Johansson tillhörde en i Oskarshamn välkänd grosshandlarsläkt som ursprungligen kom från Madesjö. På 1870-talet köpte Fredrik Johansson, Gustafs far, säteriet Bankeberg, men flyttade aldrig dit. 1894 flyttade sonen Gustaf Fredrik in och blev ny ägare till säteriet. 1899 gick grosshandlarfirman G & F Johansson i konkurs och Fredrik Johansson häktades för växelförfalskning.

Samma år dog Fredrik Johansson.

Patron Gustaf gifte sig aldrig men han hade en hushållerska, färgare J Åkerströms i Fliseryd dotter, Jenny Lamentina, född 27/9 1865 i Tuna, som kom till Bankebergs säteri redan 1892 och sedan följde med till Kvillegärde. År 1900 flyttade Gustaf med hushållerska till Högsrum, som då ägdes av AB Bankeberg-Finsjö. 1905 bosatte han sig på Fliseryd nr 1, där han bodde till 1907, då han flyttade till Kvillegärde.

Efter tillträdet började patron Gustaf renovera gården och sen på lördagen den 8/2 1908 avslutade målare, snickare och murare sina arbeten. Huset var nu inflyttningsklart. På natten mellan den 8 och 9 februari utbröt en häftig brand, förmodligen orsakad av ovarsam eldning i några kakelugnar. Huset gick inte att rädda och patron Gustaf fick aldrig flytta in. Reparationskostnaderna var inte medräknade i brandförsäkringen och patron Gustaf gjorde en så stor förlust att han inte kunde återuppbygga fastigheten.

Sommarkafé i Patron Gustafs trädgård

Grunden, bestående av huggna granitblock, finns kvar än idag och har fyllts med jord och grus.

Här håller Fliseryds sockens samhällsförening sommarkafé sedan ett antal år. Trädgårdsmöbler finns utplacerade på själva grunden och i omgivningen. Över den östra delen av grunden uppfördes 2017 ett tak där man kan avnjuta sitt kaffe utan att störas av eventuellt regn.

Kvar på tomten, vid kanten av Kvillen finns en mindre byggnad, kallad bagarstugan. Härifrån sköts serveringen och där finns också sittplatser inomhus, om vädret skulle vara ogynnsamt. Kvar från gårdens glansperiod finns också en mindre, äldre byggnad, som patron bodde i, men denna är riven.

Stora framtidsplaner

Patron Gustaf hade vittgående planer för Kvillegärde, där han ville anlägga en stad. Han lät upprätta en byggnadsplan med gator och alléer, offentliga byggnader, parker och planteringar och idrottsplats, ja till och med en kyrka. Det blev nu ingenting av den här planen, pengar saknades, men patron Gustaf medverkade till att Svenska

Akkumulatoraktiebolaget Jungner byggde sin första batterifabrik i Fliseryd 1910 på holmarna i Emån, där det en gång funnits ett krutbruk. Holmarna kallades därefter Jungnerholmarna. Efter nedläggningen av batterifabriken 1974 och sanering av området har det förvandlats till ett friluftsb- och strövområde.

Patron Gustaf avled den 21/8 1939 på Kvillegärde som en fattig man. Redan långt tidigare hade gården överlåtits på Gustaf Johanssons svåger, överstelöjtnant Filip Wijkström, i Stockholm, som lät avstycka mark till villatomter. Stora markområden hade redan 1909 sålts till Finsjö kraftaktiebolag.

Källor:

Det medeltida Sverige, Småland, Stranda, Handbörd

Stranda Hembygdsförenings årsskrift 1997-1998

En bok om Mönsterås – historik

Historik över Fliseryds socken sammanställd av Martin Tärnfors

Husförhörslängder för Fliseryds och Mönsterås församlingar

Elenore Svensson

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller föreningsmöte

Lördagen den 17 november, kl. 14.⁰⁰

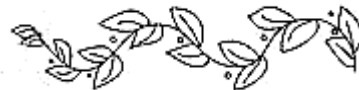
i PLF-lokalen, Kyrkogårdsgatan 11

Mötesförhandlingar

Föreningen bjuder på kaffe

Eva Gröön, DIS-Småland berättar om DIS-GEN 2018

Välkomna
Styrelsen

Avslutande torpvandring i Släthult

.....

Vi är nu framme där Ruda gamla by låg

Ruda är omtalat under medeltiden. I Ruda finns i 1545 års jordebok fem hela hemman. Två är skatte, två frälse och ett krono. Samma antal hemman redovisas år 1600, då Ruda upptas under "bötte skoghs" fjärding i jordeboken.

I 1622 års boskapslängd återfinns tre bönder från Ruda: Jöns har 9, Peder 9, och Nils 6 tunnors åkerland. Den 14/10 1669 säges i domboken Per Börjesson ha ett hemman, där han sår 6 tunnor och har äng till 16 nöt.

I reduktionsjordeboken år 1686 återfinns vi de fem hemmanen. De båda skattehemmanen, har lika skatt, kronohemmanet betydligt mindre. Det skattehemman som bebos av Bengt och Joen har varit skattevrak och helt öde 1639. Efter köp och byte är det förmedlat till ett halft hemman 27/9 1681. Det är indelt till överste Söopz regemente. Det andra skattehemmanet är ett gammalt kavallerihemman indelt till överste Stålhammar. Kronohemmanet bebos av Micell. Det är tidigare förmedlat till ett halft hemman men 1684 på Militie Commission till 3/8 i allt och indelt överste Söopz regemente som hemvist för mönsterskrivaren av livkompaniet. Det ena frälsehemmanet var öde 1639, 1650 och 1659. Det andra förmedlades till ett halft 1655 och till ¼ 1670, och det konfirmerades öde den 16/9 1680. Det gamla kavallerihemmanet återfinns vi sannolikt 1692. Husen på gården räknas här upp; åker angives vara 10 tunnor och 2 skäppor, brukad i ensäde, lyckor är utsynta till ryttartorp m m. Hemmanet har del i Flisäng. Det finns ännu en handling (fuktskadad till oläslighet i högra marginalen).

Stort intresse har en anteckning i Bok A i Kalmar:

Michel 9 st (ängar) 4 qw (arter)

Skattegård 11 st (ängar) 4 qw (arter)

Jon och Bengt 11 st 4 qw.

Nygranne 5 st. 7 qw. (5 och 7

ifyllda senare med annat bläck).

Förklaringar av ord.

Skattegård: skattehemman, (självägande) bondehemman vars ägare endast betalar offentlig- rättslig avgift (skatt) därför till kronan. Ägarna som kallades skattebönder, fullgjorde endast ett obetydligt antal dagsverken på Kronans gods och gårdar.

Löningshemman:

Cronohemman: staten tillhörig jord som brukas av enskild person med åborätt.

Kronoskatt: benämning i äldre kameral rätt på skatteskyldig jord. i motsats till frälse- och kronoiord.

Åborätt: Besittningsrätt, ärftlig och överlåtbar rätt på obegränsad tid till nyttjande av jord, vanligen tillhörande staten.

Åbo bo: innehavare av jord under åborätt.

Skattevrak: Skattevrak sades skattehemmanet bli om ägaren i 3 år underlåtit betala grundskatt. Fram till 1798 såldes skattehemmanet, Kronan gjorde sig betald ur köpeskillingen eller också omfördes hemmanet i jordeboken till kronoeigendom.

Frälse / Frälseköp: Försäljning av Kronans gods eller räntor till adelsman under 1600-talet. De första frälseköpen avslutades 1622, och pågingo under Gustav II Adolf och drottning Kristinas tid. I samband med reduktionssträvandena efter Kristinas tid upphörde frälseköp fullständigt.

Frälsehemman: Hemman vilkas innehavare voro befriade från flertalet av de skattejord åvilande allmänna utskylder till kronan, mot åtagande att bestrida krigstjänstgöring. Från början fingo endast frälsemän äga frälsehemman. År 1723 utsträcktes denna rätt till adels vederlikar samt präster och borgare, så vitt avsåg allmänt frälse. År 1789 tillerkändes även bönderna samma rätt. Man skiljer i Sverige mellan andligt och världsligt frälse. Det förra är påvisat redan på 1200-talet. Det världsliga frälset uppkomst tycks hänga samman med den organisation av det svenska krigsväsendet, som ägde rum efter 1250 och det erhöll sin utgestaltning i det berömda Alsnö stadgar.

Starrvallsäng: ängar utmed Emån där starret togs

Palmar: betyder lass, här lass hö. Uttrycktes summan i häckar blir den troligtvis dubbelt så stor.

Kanna: gammalt svenskt rymdmått tillvara som foder åt kreaturen.

Hårdvall: Slätteräng på fastmark

Måven: ligger i område av Ekhults torn. Uttal med betoning på è.

Flisäng: ligger i område av Ekhults torn.

Förmedlade gårdar: När en gård hade för sort tryck på sig att betala skatt, kunde en förmedling ske, varvid en del avskrevs som skatteunderlag, så ägaren klarade av betala sin skatt, enligt ny norm eller skatteunderlag.

Äganderätt till äng.

Utdrag ur Högsbyboken Del 1 sid 274.

I Högsby äger man äng efter två principiellt olika konventioner.

Den första är: På grund av att man tillhör en viss by, d v s har en gård med byamål, äger man äng eller andel i äng inom sin bys gränser eller i vissa fall inom det skogslag som byn en gång tillhört. Den enskilda gården har möjlighet att utvidga ängen med grannarnas medgivande och inom ramen för gällande lag och förordning. Jag skiljer mellan inägoäng och utmarksäng.

Den andra är: Man äger äng eller andel i äng på grund av intag och på intagen nedlagt arbete oberoende av bytillhörighet.

Ängen i inägojorden eller gårdet. Äng i anslutning till åker inom gården och äng i särskilda ängsgården i anslutning till åkergårderna står i särställning i förhållande till övrig äng. Man kan äga sådan äng efter andra normer än övriga ängar. Hit

hör ofta gårdens äldsta äng. Det var denna inägoäng som man särskilt tog hänsyn till vid 1600-talets slut, när man talade om åker och äng i domböckerna, se ovan, och det är i stor utsträckning på bekostnad av denna inägoäng som man utvidgat sin åker. Ängen i åkersgårdet eller ängsgårdet har varit stationär. Om den ej uppodlats har den haft sitt givna läge.

I bevarade kartor från 1600-talets slut och 1700-talets början möter vi tre typer av inägoängar ägorättsligt sett: a) oskiftad äng, b) skiftad äng och c) urfjäll.

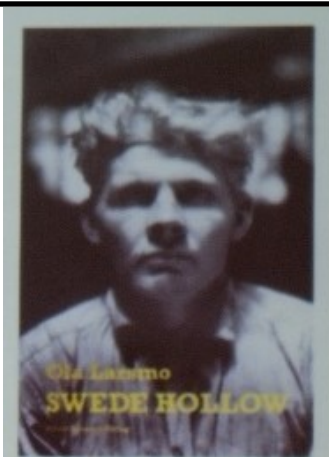
- a) **oskiftad äng** fick man sin andel efter byamål, d v s den gemensamma ängens avkastning delades mellan delägarna efter respektive gårds storlek. Andelen i höet blev proportionell. Ängen i gårdet var omkring år 1700 i allmänhet oskiftad. På kartan över Ruda år 1703, finner vi dels oskiftad, dels skiftad äng: E deras äng, som de skiftesvis har tillsammans så i åkergården så i ängarna, hårdvall. F är god hårdvall i kvarnlyckan, där var har sitt skift efter byens mahl.
- b) **skiftade inägoängen** uppdelad i tegar. Liksom åkern var skiftad i tegar, hade i detta fall var bonde sina ängstegar.
- c) **Ruda år 1703**
- d) Här får vi klart för oss att **No.1** Bengt och Jons infanterihemman hade starräng nere vid Alebo.

Att **No 2** Cronohemmanet hade utängar vid Måven.

- e) Att **No. 3** Skattehemmanet hade utängar vid Alebo och starrängar i Flisäng. Vid Flisäng fanns också en äng som kallades "Kronänga" låg under Bötterum, berättar Olle Hermansson. Flisäng köptes av Olle Hermansson för flera år sedan, se kartan. Flisäng och "Kronänga" gränsar intill varandra och ligger i närområde av Ekhults torn.
- f) **No. 5** Är Frälsehemmanet, fru Marta Stråles
- g) **Detta** är byamål i Ruda. Här fattas visserligen den 5:te gården, men eftersom den är lika stor som den första är den lätt att rekonstruera. Det är skattegården med 11 stänger och 4 kvarter som har 10 tunnor och 2 skäppor åker ovan. Och det är Michels kronogård med 9 stänger och 4 kvarter som har 8 tunnor, 2 skäppor och 2,1/3 kannor åker.
- h) Den sammanlagda åkerarealen för de fem hemmanen i Ruda år 1703 är 51 tunnor, 1 skäppa och 6,2/3 kannor, d v s i genomsnitt 10 tunnland per hemman. I praktiken har det senast tillkomna hemmanet mindre.
- i)
- j) Eftersom det är åkern i Dalsgårdet, Mellangårdet, Lundagårdet och Kvarnlyckorna, som är delad efter byamål, samt ängen i Kvarnlyckan, uttryckligen omtalad, har jag av vars och ens innehav i vart och ett av de nämnda gårderna räknat ut varje delägars procentuella tilldelning år 1703, se föregående tabeller.
- k) Tillägg: Gård nr 5 ägdes av Märtha Stråle på höger sida om vägen Fr Åsebo till Ruda Gård.

Christina Dannesäter

BOKTIPS!!

BOKTIPS!!

Svenskarna som hamnade på USA:s bakgård

Författaren Ola Larsmo fascinerar av de historier som hamnat i skymundan. Som den om de fattiga svenska emigranter som levde i kåkstaden Swede Hollow i Minnesota. Här levde de som var längst ner på samhällsstegen.

Det var människor vars liv inte hade mycket gemensamt med den allmänna svenska sinnebilden av strävsamma och hårt arbetande emigranter som framgångsrikt slog sig ner i USA och togs emot med öppna armar, likt Karl Oskar och Kristina i Vilhelm Mobergs Utvandrarsvit.

Medlemmar i PLF efter medlem nr 3483

2018-10-06

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort
3484	Tommy Knutsson	Nedra Västerstad 111	386 61	MÖRBYLÅNGA
3485	Inge Bernström	Humblegatan 15 Lgh 1203	172 39	SUNDBYBERG
3486	Eddy Nilsson	Vallmogatan 4	268 72	TECKOMATORP
3487	Martin Lagerwall	Hökhult 405	384 73	FLISERYD
3488	Lars Nordström	Gullregnsvägen 13	245 44	STAFFANSTORP
3490	Johan Börjesson	Norra Stenbocksgatan 31 Lgh 1302	254 43	HELSINGBORG
3491	Torbjörn Svensson	Plaggebo 113	361 95	LÅNGASJÖ
3492	Anna Westberg von Stöckel	Arendt Byggmästares gata 20	575 32	EKSJÖ
3493	Mai Hällqvist	Gamla Strängnäs vägen 355	155 91	NYKVARN
3494	Jani Malteham	Möllevångsvägen 14 BLgh 1108	222 40	LUND
3495	Lisbeth Larsson	Sjögården Kvarnsjön 2	504 75	BORÅS
3496	Agneta Fahlborg	Mellanvägen 3 B	633 69	SKOGSTORP

13 nya medlemmar efter medlem nr 3483

Antalet medlemmar i PLF är idag 1463

Antalet poster i PLFs databas är idag 6 257 281

Brevfrågor på databasen upphör tills vidare!!!

Tel:PLF-lokalen 0491 -76 08 78

Telefontider till PLF-lokalen:

Tisdagar 13⁰⁰ – 16⁰⁰

Onsdagar 09⁰⁰ – 12⁰⁰

Plusgironummer: 400938-7

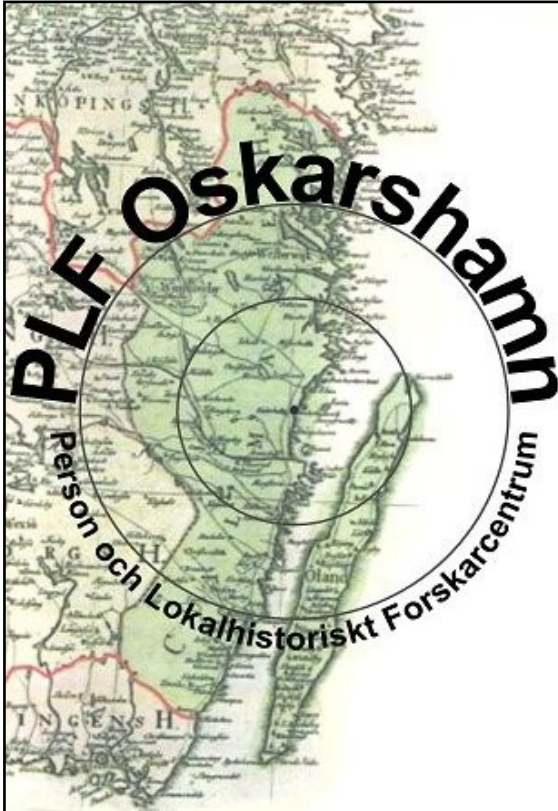
Bankgironummer: 386-0475

E-post: info@plfoskarshamn.se

Ett glatt onsdagsgäng tar fikapaus i registreringsarbetet

Köp PLFs CD-skivor

CD 1 omfattar norra Kalmar län o 170 socknar i Östergötland

CD 2 omfattar mellersta Kalmar län o östra Jönköpings län

CD 3 omfattar södra Kalmar län samt många socknar i Blekinge o Kronoberg

CD 4 omfattar hela Öland

OBS! Ny version augusti 2018 av CD-1!

För mera detaljer om innehållet gå in på:

<http://www.plfoskarshamn.se/>

och klicka på CD-skivor.

Priset på skivorna är 400 kr/st

För PLF-medlemmar 300 kr/st.

PLF-medlemmar som har köpt CD-1 - CD-4 tidigare,

betalar endast 150 kr om de anger både

medlemsnummer i PLF och serienr på gamla

versionen av CD-skivan. USB-minnena kostar 450 kr/st

resp 350 kr/st för medlemmar.

Plusgiro 40 09 38-7, bankgiro 386-0475

eller Webb-shop CD

Vid adressändring skicka den till info@plfoskarshamn.se och till sam.blixt.34@gmail.com

Returadress
vid obeställbarhet:

PLF
Box 23
572 21 OSKARSHAMN